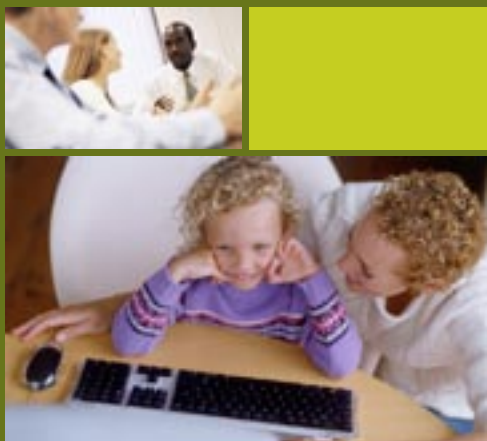

Federale Overheidsdienst
SOCIALE ZEKERHEID

De sociale zekerheid in een oogopslag: **Kerncijfers 2008**

Federale Overheidsdienst
Sociale Zekerheid

.be

Federale Overheidsdienst
SOCIALE ZEKERHEID

**De sociale zekerheid in een oogopslag:
Kerncijfers 2008**

VOORWOORD

Beste lezer,

Vanaf dit jaar stelt de FOD Sociale Zekerheid een kort overzicht op met cijfergegevens van de Belgische sociale zekerheid om U in een oogopslag te tonen wat de sociale zekerheid is en voor U doet.

Hiervoor presenteren wij U een overzicht van een aantal basisgegevens op het gebied van 7 sociale risico's of domeinen, gaande van het niet hebben van een job tot geneeskundige verzorging en ouderdom.

Voor elk van deze domeinen geven we aan hoeveel mensen we hiermee helpen of hierbij baat hebben. Tegelijkertijd trachten we de belangrijkste evoluties binnen de sociale sector weer te geven en hoeveel financiële middelen we hiervoor uittrekken.

Voor elk van de 7 sociale risico's zijn veel meer gegevens beschikbaar dan deze brochure aanbiedt. Wie meer gedetailleerde gegevens wenst, kan hiervoor het Vade Mecum van de sociale zekerheid, dat ook online beschikbaar is op onze site, raadplegen. Bij suggesties, vragen of mocht U meer informatie wensen, helpen wij U graag verder. U kan ons altijd contacteren per brief of per e-mail via dg-soc@minsoc.fed.be.

Het is ons doel U geregeld op deze wijze te informeren over de sociale zekerheid en deze brochure in de toekomst te verbeteren door onder meer de publieke sector op te nemen.

Wij wensen U alvast een boeiende kennismaking met de brede waaier aan prestaties van onze sociale zekerheid!

Jan Bertels

Directeur-generaal
DG Sociaal beleid
FOD Sociale Zekerheid

INHOUD

Voorwoord	3
Inhoud	4
1. Financieel overzicht van de sociale zekerheid	6
1.1 Financiering van de sociale zekerheid	6
- Financiering van de sociale zekerheid	6
- Alternatieve financiering van de sociale zekerheid	6
- Evolutie van de ontvangsten en uitgaven van de sociale zekerheid	7
1.2 Uitgaven voor de sociale risico's	8
- Uitgaven voor de dekking van sociale risico's	8
- Totale uitgaven van de federale overheid	9
2. Geneeskundige verzorging	10
2.1 Overzicht van de geneeskundige verzorging	10
- Het aantal verzekerden voor geneeskundige verzorging in België	10
- Uitgaven voor geneeskundige verzorging	11
2.2 Zorgverstrekking	12
- Evolutie van het aantal ingeschreven zorgverstrekkers	12
- Het aantal zorginstellingen in België	13
- Arbeidsgeneeskunde	13
2.3 vaccinatie en medicatie in België	14
- Medicatiegebruik in België in 2007	14
- Het aantal vaccinaties in België	15
- Vaccinatiegraad in België op de leeftijd van 18 maand (2005)	15
3. Arbeidsongeschiktheid	16
- Uitgaven ter ondersteuning van arbeidsongeschikte personen	16
- Aantal arbeidsongeschikte personen	17
- Tijdsduur van ziekte in België (2007)	17

4. Verlies en niet vinden van werk	18
- Het aantal werkloosheidsuitkeringen	18
- Uitgaven in het kader van werkloosheid	19
- Het aantal werklozen in België: 2000 - 2009	19
5. Arbeidsmarktpolitiek en werkgelegenheidsbeleid	20
5.1 Werkgelegenheidsbeleid	
- Uitgaven in het kader van een actief arbeidsmarktbeleid	20
- Aantal geactiveerde werklozen en leefloongerechtigden	21
- Het gebruik van dienstencheques	21
5.2 Arbeidsmarktpolitiek	
- Het aantal mensen dat kiest voor loopbaanonderbreking of tijdskrediet	22
- Het aantal bruggepensioneerden	22
- Het aantal mensen dat verlof neemt om een naaste te kunnen verzorgen	23
6. Ouderdom	24
- Uitgaven voor ouderen	24
- Aantal ouderdomsuitkeringen	25
- Het soort ouderdomsuitkering naargelang de gezinssituatie	25
7. Overleving	26
- Het overlevingspensioen voor mannen en vrouwen	26
- Arbeidsongevallen: het aantal rechthebbenden als gevolg van het overlijden van het slachtoffer	27
- Beroepsziekten: jaarlijkse vergoedingen als gevolg van het overlijden van het slachtoffer	27
8. Gezin	28
8.1 Uitkeringen voor het gezin	28
- Uitgaven voor gezinsbijslagen	28
- Aantal gezinsbijslagen	28
- Het aantal rechtgevendende kinderen	29
- Het aantal rechthebbende gezinnen volgens het aantal kinderen	29
8.2 Zwangerschaps- en ouderschapsverlof	30
- Uitgaven voor ouderschap	30
- Aantal ouderschapsuitkeringen	30

1. Financieel overzicht van de sociale zekerheid

1.1 Financiering van de sociale zekerheid

De sociale zekerheid valt onder de bevoegdheid van de federale regering. Toch heeft de sociale zekerheid een eigen specifieke financiering. Dit gebeurt in de eerste plaats door de werknemersbijdragen aan de RSZ en de bijdragen van zelfstandigen aan de RSVZ. De tweede pijler is de alternatieve financiering. Deze bestaat uit bijkomende ontvangsten voor de sociale zekerheid vanuit onder andere de BTW, roerende voorheffing en tabaksaccijnzen. De federale overheid geeft een bijkomende subsidie via staatstoelagen, externe overdrachten en toegewezen ontvangsten (zoals de belastingen op autoverzekeringen).

Financiering van de sociale zekerheid (in euro)

	2005	2006	2007	2008
Ontvangsten uit:				
Bijdragen	36.747.277.844	37.819.730.959	39.887.395.985	42.427.426.191
Staatstoelagen	6.440.885.530	6.534.178.067	6.645.909.000	6.993.754.000
Alternatieve financiering	9.265.382.276	10.045.377.353	11.139.754.019	12.422.457.669
Toegewezen ontvangsten	2.066.780.776	2.156.825.890	2.150.843.720	2.174.781.890
Externe overdrachten	481.224.497	483.141.118	770.373.297	1.018.039.122
Opbrengsten beleggingen en interesten	180.453.474	19.666.424	98.246.107	235.023.626
Diverse ontvangsten	696.678.877	734.264.557	769.479.855	877.381.953
Totaal	55.878.683.275	57.793.184.368	61.462.001.982	66.148.864.451

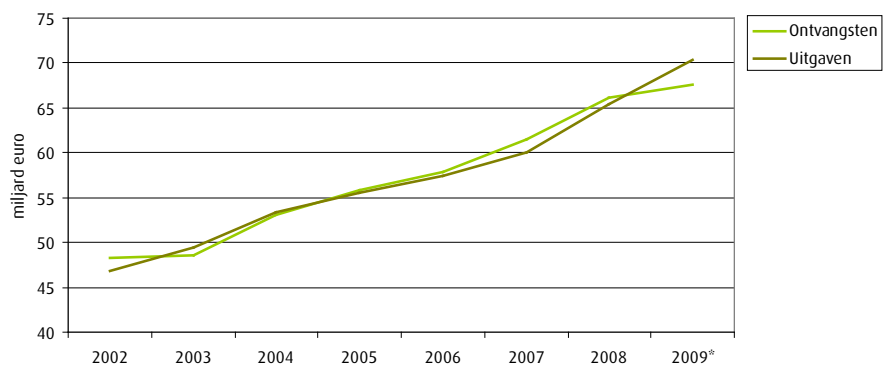
Bron: FOD Sociale Zekerheid

Alternatieve financiering van de sociale zekerheid (in euro)

	2005	2006	2007	2008
Alternatieve financiering uit:				
BTW	8.721.339.000	8.846.235.225	9.599.138.227	10.208.852.484
Roerende voorheffing	-	348.606.000	486.123.503	494.213.352
Stock options	33.446.796	37.867.628	37.019.184	52.582.237
Accijnzen op tabak	365.326.500	623.782.500	740.519.105	775.125.000
Ziekenhuisbijdragen	-	-	-	621.307.496
Andere	136.967.980	135.829.000	12.386.832	270.377.100
Totaal	9.257.080.276	9.992.320.353	10.875.186.851	12.422.457.669

Bron: FOD Sociale Zekerheid

Evolutie van de ontvangsten en uitgaven van de sociale zekerheid

* De ontvangsten en uitgaven voor het jaar 2009 zijn een voorlopige schatting en kunnen nog licht wijzigen

Bron: FOD Sociale Zekerheid

1.2 Uitgaven voor de sociale risico's

Alle financiële ontvangsten van de sociale zekerheid worden beheerd door de twee globale beheren: het globaal beheer voor de werknemers door de RSZ en het globaal beheer voor de zelfstandigen door de RSVZ. De publieke sector valt in een bijzonder systeem en wordt hier niet vermeld. De globale beheren krijgen zowat alle ontvangsten en verdelen het geld over de verschillende instellingen of sociale risico's, naargelang wat deze nodig hebben om hun taken uit te voeren.

De sociale zekerheid is slechts een deel van de uitgaven van de federale overheid. Ze heeft nog andere taken te financieren zoals justitie en defensie, maar ze financiert ook de gemeenschappen en gewesten (zoals de Vlaamse en Waalse overheid).

Uitgaven voor de dekking van sociale risico's (in euro)

	2005	2006	2007
Uitgaven voor:			
Geneeskundige verzorging en zorg	17.261.143.556	17.745.879.552	18.883.891.628
Arbeidsongeschiktheid	4.935.604.013	5.153.716.806	5.463.217.166
Het verlies of niet vinden van werk	7.357.238.193	7.322.695.510	7.110.055.613
Arbeidsmarktpolitiek en werkgelegenheidsbeleid	2.204.062.878	2.786.333.778	3.129.459.625
Ouderdom	12.907.882.824	13.321.095.319	13.899.166.377
Overleving	4.379.198.579	4.470.851.492	4.570.084.062
Familie	4.280.194.906	4.451.370.347	4.544.998.509
Overige gedekte risico's en werkingskosten	2.238.409.561	2.213.438.286	2.452.434.510
Totaal	55.563.734.509	57.465.381.090	60.053.307.490

Bron: FOD Sociale Zekerheid

Totale uitgaven van de federale overheid (in euro)

	2005	2006	2007
Uitgaven voor:			
Justitie	1.352.473.000	1.408.747.000	1.474.852.000
Binnenlandse zaken	465.049.000	472.329.000	505.604.000
Buitenlandse zaken en ontwikkelingsamenwerking	1.253.915.000	1.235.442.000	1.267.195.000
Defensie	2.535.252.000	2.534.170.000	2.845.406.000
Federale politie	1.444.819.000	1.496.463.000	1.523.216.000
Sociale zekerheid	63.037.550.957	66.652.288.670	70.130.646.471
Sociale integratie, strijd tegen de armoede en sociale economie	1.002.932.000	1.101.748.000	1.142.143.000
Volksgezondheid, leefmilieu en veiligheid van de voedselketen	263.573.000	291.442.000	348.184.000
Mobiliteit en vervoer	3.204.257.000	3.549.908.000	3.211.799.000
Economie, KMO, Middenstand en Energie	318.549.000	316.545.000	315.702.000
Wetenschapsbeleid	481.632.000	476.318.000	431.855.000
Dotaties aan instellingen	419.719.000	433.026.000	451.431.000
Staatsschuld	37.899.251.000	35.637.706.000	35.820.561.000
FOD Financiën	1.544.667.000	1.567.975.000	1.578.403.000
FOD Budget en beheerscontrole	22.556.000	23.306.000	26.510.000
FOD Personeel en Organisatie	52.025.000	50.092.000	52.279.000
FOD Informatie- en Communicatietechnologie	24.935.000	22.639.000	26.603.000
Regie der gebouwen	526.479.000	563.771.000	574.130.000
Kanselarij van de eerste minister	113.403.000	101.022.000	89.863.000
Financiering van andere overheden:	36.795.421.000	38.700.554.000	40.824.183.000
E.U.	4.568.521.000	4.756.254.000	4.868.383.000
De gemeenschappen en gewesten	32.050.800.000	33.424.900.000	35.270.300.000
Toewijzingsfondsen	176.100.000	519.400.000	685.500.000
Totaal	152.758.457.957	156.635.491.670	162.640.565.471

Bron: FOD Budget en beheerscontrole en FOD Sociale Zekerheid

2 Geneeskundige verzorging

2.1 Overzicht van de geneeskundige verzorging

De geneeskundige verzorging is de grootste uitgaventak binnen de Belgische sociale zekerheid. Deze zorgt er voor dat iedere Belg op betaalbare wijze van geneeskundige verstrekkingen zoals verzorging door dokters en tandartsen tot een opname in een rusthuis kan genieten.

In principe is elke inwoner van België verzekerd voor geneeskundige verzorging. Elke inwoner is verplicht zich hiervoor te laten verzekeren bij een ziekenfonds.

De actieve bevolking en gelijkgestelden zijn voornamelijk de personen die werken of van een werkloosheidsuitkering genieten. De mensen die meer dan een jaar ziek of arbeidsongeschikt zijn, vormen de categorie invaliden. De personen met een lichamelijke aandoening vallen onder de noemer mindervaliden. De personen die ingeschreven zijn in het rijksregister, zijn personen die een rijksregisternummer hebben en dus Belg zijn, maar in geen enkele andere Belgische of buitenlandse regeling thuishoren.

Het aantal verzekerden voor geneeskundige verzorging in België

	2005	2006	2007	2008
Aantal gerechtigden:				
Actieve bevolking en gelijkgestelden	4.595.261	4.667.813	4.738.617	4.799.801
Invaliden	218.809	227.164	232.592	241.501
Mindervaliden	67.423	69.675	72.054	79.955
Weduwen, weduwnaars en wezen	398.053	394.700	375.671	385.579
Gepensioneerden	1.314.005	1.326.543	1.331.265	1.379.002
Kloostergemeenschappen	4.084	3.755	1.118	3.009
Personen ingeschreven in het rijksregister	175.299	175.697	174.391	165.391
Personen die ten laste zijn:				
Echtgenoten	905.586	859.030	797.389	789.096
Inwonende (groot)ouders	14.408	14.524	13.435	14.224
Kinderen	2.660.101	2.675.251	2.595.614	2.616.594
Totaal	10.353.029	10.414.152	10.332.146	10.474.152

Bron: RIZIV

Uitgaven voor geneeskundige verzorging (in euro)

	2005	2006	2007	2008
Honoraria Geneesheren	5.240.972.000	5.292.302.000	5.629.101.000	6.165.657.000
Verpleegkundigen	728.898.000	781.123.000	846.035.000	938.818.000
Thuisverpleging	13.517.000	18.372.000	11.421.000	16.468.000
Tandheelkundigen	522.990.000	549.780.000	585.283.000	671.825.000
Kinesitherapie	408.561.000	427.812.000	453.212.000	512.251.000
Opticiens	10.355.000	10.915.000	11.500.000	14.621.000
Audiciens	19.814.000	21.849.000	24.569.000	29.195.000
Logopedie	48.162.000	49.247.000	51.913.000	58.795.000
Farmaceutische verstrekkingen	3.330.982.000	3.304.307.000	3.548.074.000	3.955.511.000
Implantaten en transplantaties	399.786.000	405.216.000	425.804.000	471.067.000
Ligdagen in een hospitaal	3.755.407.000	3.897.216.000	4.078.489.000	4.379.682.000
Rusthuizen en dagverzorgingscentra	1.515.194.000	1.681.763.000	1.851.390.000	1.930.816.000
Palliatieve zorgen	16.470.000	16.810.000	19.612.000	19.836.000
Geestelijke gezondheidszorg	94.273.000	100.033.000	107.013.000	116.511.000
Geïnterneerden	-	17.352.000	39.009.000	26.864.000
Chronisch zieken	65.653.000	59.264.000	59.382.000	77.307.000
Revalidatie	334.544.000	347.881.000	394.197.000	417.338.000
Maximumfactuur (MAF)	252.847.000	288.916.000	286.576.000	277.153.000
Arbeidsongevallen	3.444.127	3.776.280	3.787.714	3.819.656
Beroepsziekten	7.503.429	6.811.272	6.699.914	6.488.821
Diverse uitgaven	491.771.000	465.132.000	450.824.000	624.340.000
Totaal	17.261.143.556	17.745.879.552	18.883.891.628	20.714.363.477

Bron: RIZIV, FAO en FBZ

2.2 Zorgverstrekking

Wanneer we verzorging nodig hebben, gaan we traditioneel naar de verschillende gespecialiseerde zorgverstrekkers of verzorgingsinstellingen waar ze onze medische problemen onderzoeken en verzorgen. Onder de zorgverstrekkers kennen we een groot aantal niet-erkende artsen, die geen huisarts of specialist zijn, maar toch een klein aantal terugbetaalbare handelingen kunnen voorschrijven.

Medische problemen kunnen ook door het werk veroorzaakt worden. Dit vormt onderdeel van de arbeidsgeneeskunde en kan het gevolg zijn van een arbeidsongeval of een beroepsziekte. De bekendste beroepsziekte is stoflong.

Evolutie van het aantal ingeschreven zorgverstrekkers

	2005	2006	2007	2008
Huisartsen	14.179	14.273	14.220	14.156
Niet erkende artsen	3.365	3.174	3.185	3.218
Huisartsen in opleiding	672	580	528	534
Geneesheren-specialisten in opleiding	3.588	3.598	3.447	3.284
Geneesheren-specialisten	20.372	20.801	21.459	22.020
Tandheelkundigen	8.363	8.423	8.350	8.369
Apothekers	11.882	12.109	12.305	12.602
Apothekers-biologen	593	598	595	603
Kinesitherapeuten	24.958	25.406	25.693	26.124
Verpleegkundigen	64.191	65.952	62.700	64.756
Verloskundigen	5.300	5.467	5.505	5.592
Opticiens	3.326	3.255	3.263	3.320
Orthopedisten	434	454	475	482
Bandagisten	7.533	7.786	7.918	8.089
Verstrekkers van implantaten	888	906	920	930
Logopedisten	4.252	4.148	4.465	4.856
Audiciens	1.085	1.107	1.137	1.177
Diëtisten	1.022	1.178	1.329	1.510
Podologen	215	239	255	276
Orthoptisten	89	94	93	100
Totaal	176.307	179.548	177.842	181.998

Bron: RIZIV

Het aantal zorginstellingen in België

	2005		2006		2007		2008	
	Aantal instellingen	Aantal bedden / plaatsen	Aantal instellingen	Aantal bedden / plaatsen	Aantal instellingen	Aantal bedden / plaatsen	Aantal instellingen	Aantal bedden / plaatsen
Algemene ziekenhuizen	147	55.104	146	55.058	142	54.915	141	54.849
Revalidatiecentra:	826	-	827	-	808	-	904	-
In een ziekenhuis	625	-	620	-	600	-	694	-
Als afzonderlijke instelling	201	-	207	-	208	-	210	-
Rusthuizen	1.633	77.317	1.609	75.382	1.599	73.397	1.587	70.297
Rust- en Verzorgingstehuizen (RVT)	1.030	49.106	1.055	51.723	1.077	54.907	1.132	59.478
Centra voor dagverzorging	122	1.434	133	1.559	139	1.631	147	1.734
Centra voor palliatieve zorgen	30		27		27		27	-
Psychiatrisch Verzorgingstehuizen	41	3.201	41	3.241	41	3.272	42	3.285
Psychiatrische ziekenhuizen	69	15.610	69	15.610	68	15.543	68	15.558
Centra voor beschut wonen	86	3.646	86	3.676	86	3.719	85	3.845
Totaal	3.984	205.418	3.993	206.249	3.987	207.384	4.133	209.046

Bron: RIZIV en FOD Volksgezondheid, veiligheid van de voedselketen en leefmilieu

Arbeidsgeneeskunde

	2005	2006	2007	2008
Aantal:	187.151	193.751	197.071	201.207
Slachtoffers van arbeidsongevallen	122.337	130.523	135.565	141.314
Beroepszieken	64.814	63.228	61.506	59.893
Uitgaven (in euro)	13.857.250	12.995.432	13.117.833	12.858.387
Arbeidsongevallen	6.353.821	6.184.160	6.417.919	6.369.566
Medische kosten	3.444.127	3.776.280	3.787.714	3.819.656
Prothesen en orthopedische toestellen	2.909.694	2.407.880	2.630.206	2.549.910
Beroepsziekten	7.503.429	6.811.272	6.699.914	6.488.821
Pneumoconiose	1.958.773	1.652.819	1.678.068	1.539.751
Andere ziekten	5.544.656	5.158.453	5.021.846	4.949.070

Bron: FAO en FBZ

2.3 Vaccinatie en medicatie in België

Vaccinatie en medicatie zijn belangrijk om ziekten te voorkomen en te genezen. Vaccinatie tegen een aantal kinderziekten zoals polio en mazelen is verplicht voor elk kind. Hierdoor komen deze ziekten nauwelijks nog voor in België. Ondanks die verplichting is de vaccinatiegraad geen 100% omdat niet elk kind het volledige vaccinatieschema, dat meerdere vaccinaties per ziekte vereist, afwerkt.

Het dagelijks gebruik van medicatie zit in ons land nog steeds in de lift. In deze brochure geven we enkel de medicijnen weer die we dagelijks thuis gebruiken. De medicatie die we in een hospitaal krijgen en die 30% van het medicijngebruik uitmaken, tellen we hier niet mee. Het aantal medicijnen dat we gebruiken, meten we aan de hand van het aantal DDD (daily defined dose) of aantal dagelijkse dosissen die men neemt. De gegevens voor 2008 zijn hiervoor nog niet beschikbaar.

Medicatiegebruik in België in 2007

		Uitgaven (in euro)	%	Aantal dagelijkse dosissen	%
Medicatie voor:					
A	Spijverteringsstelsel	241.109.405	10,5%	415.257.199	11%
B	Bloed	137.231.606	6%	83.947.059	2%
C	Hart en vaatziekten	564.347.924	24,6%	1.594.095.632	42%
D	Huidaandoeningen	25.241.216	1,1%	23.111.617	1%
G	Geslachtsorganen	33.008.694	1,4%	290.065.296	8%
H	Hormonale aandoeningen	66.539.269	2,9%	135.283.214	4%
J	Antimicrobiële middelen	213.212.881	9,3%	110.956.914	3%
L	Kanker- en immuungeneesmiddelen	262.036.907	11,4%	38.337.586	1%
M	Spieren en beendergestel	100.677.760	4,4%	219.739.126	6%
N	Zenuwstelsel en antidepressiva	398.401.498	17,3%	404.667.508	11%
P	Antiparasitaire middelen	717.287	0%	1.497.010	0%
R	Ademhalingsstelsel	200.562.992	8,7%	385.068.077	10%
S	Zintuigen (ogen enz.)	27.835.003	1,2%	70.572.019	2%
V	Diverse middelen (zuurstof enz.)	26.446.292	1,2%	1.494.075	0%
	Totaal	2.297.368.734	100%	3.774.092.332	100%

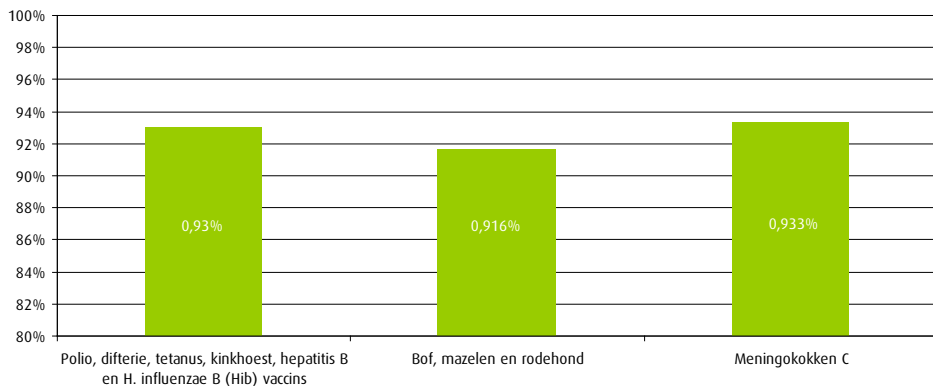
Bron: RIZIV

Het aantal vaccinaties in België

	2005	2006	2007
Polio, difterie, tetanus, kinkhoest, hepatitis B en H. influenzae B (Hib) vaccins	1.106.893	1.069.357	1.090.628
Bof, mazelen en rodehond	243.175	243.191	248.395
Meningokokken C	128.142	133.649	116.713
Pneumokokkenvaccin	-	-	477.416
Totaal	1.478.210	1.446.197	1.933.152

Bron: RIZIV

Vaccinatiegraad in België op de leeftijd van 18 maand (2005)

Bron: RIZIV

3. Arbeidsongeschiktheid

Indien iemand omwille van ziekte zijn job niet kan uitoefenen, is deze persoon arbeidsongeschikt. Het eerste jaar dat iemand arbeidsongeschikt of ziek is door oorzaken buiten het werk om, komt hij in het stelsel van de primaire arbeidsongeschiktheid terecht. Indien hij na dat jaar nog arbeidsongeschikt is, komt hij in het stelsel van de invaliditeit terecht, ook al is deze persoon niet blijvend invalide.

In België is de werkgever verplicht om een privé verzekering tegen arbeidsongevallen af te sluiten voor zijn werknemers. Alle recente arbeidsongevallen vallen ten koste van het Fonds voor Arbeidsongevallen (FAO). De oudere arbeidsongevallen en alle arbeidsongevallen die een arbeidsongeschiktheid van meer dan 19% veroorzaken, zijn ten laste van de privé verzekeraar en zijn daarom niet opgenomen in deze gegevens.

Uitgaven ter ondersteuning van arbeidsongeschikte personen (in euro)

	2005	2006	2007
Primaire uitkeringsgerechtigden	867.722.022	936.787.277	1.049.069.616
Gemiddelde daguitkering	38,02	38,76	39,27
Invaliditeit	2.314.096.838	2.430.756.646	2.574.912.464
Gemiddelde daguitkering	34,51	35,24	35,99
Arbeidsongevallen	155.551.179	161.515.430	163.329.430
Medische kosten	6.353.821	6.184.160	6.417.919
Forfaitaire vergoedingen	75.214.503	75.100.329	73.247.807
Permanente arbeidsongeschiktheid (maximaal 19%)	73.982.856	80.230.941	83.663.705
Gemiddelde vergoeding van:			
Een forfaitaire vergoeding	1.632	1.780	1.822
Een rente wegens permanente arbeidsongeschiktheid	605	615	617
Werknemers met een beroepsziekte	204.033.974	198.157.453	194.649.656
Tijdelijke arbeidsongeschiktheid	4.479.225	4.863.377	4.999.697
Permanente arbeidsongeschiktheid	199.554.749	193.294.076	189.649.959
Stofflong	54.408.625	50.159.186	46.518.458
Andere beroepsziekten	145.146.124	143.134.890	143.131.501
Gemiddeld maandbedrag			
Stofflong	306	301	303
Andere ziekten	213	212	215
Personen met een handicap	1.394.200.000	1.426.500.000	1.481.256.000
Gemiddelde uitkering per persoon per jaar	5.398	5.391	5.439
Totaal	4.935.604.013	5.153.716.806	5.463.217.166

Bron: FOD Sociale Zekerheid, RIZIV, HVKZ, FAO en FBZ

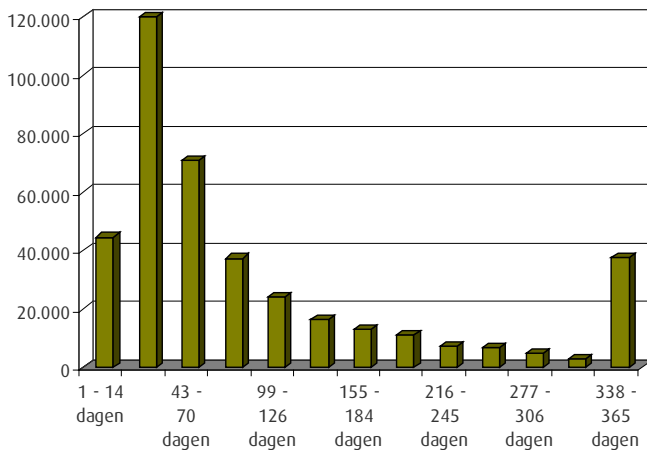

Aantal arbeidsongeschikte personen

	2005	2006	2007
Primaire uitkeringsgerechtigden	368.157	375.216	396.182
Invaliditeit	225.951	233.755	242.086
Arbeidsongevallen	168.435	172.723	175.770
Forfaitaire vergoedingen	46.098	42.200	40.205
Permanente arbeidsongeschiktheid (maximaal 19%)	122.337	130.523	135.565
Beroepsziekten	64.814	63.228	61.506
Tijdelijke arbeidsongeschiktheid	441	442	411
Permanente arbeidsongeschiktheid	64.373	62.786	61.095
Stoflong	13.909	12.793	11.662
Andere beroepsziekten	50.464	49.993	49.433
Personen met een handicap	258.278	264.594	272.358
Totaal	1.085.635	1.109.516	1.147.902

Bron: FOD Sociale Zekerheid, RIZIV, HVKZ, FAO en FBZ

Tijdsduur van ziekte in België (2007)

Bron: RIZIV

4. Verlies en niet vinden van werk

Het niet kunnen hebben of vinden van werk kan grote persoonlijke en financiële gevolgen hebben. De sociale zekerheid biedt hiervoor verschillende werkloosheidsuitkeringen. Deze bestaat in verschillende vormen: volledige of gedeeltelijke werkloosheid of tijdelijke economische werkloosheid als het economisch minder goed gaat bij de werkgever. Na 9 maanden zoeken naar werk, krijgen jongeren een wachtuitkering. Zelfstandigen kunnen een beperkte tijd genieten van een faillissementsverzekering als hun zaak failliet gaat.

Zeelieden krijgen wachtgeld uitgekeerd tot een schip uitvaart waarop ze kunnen aanmonsteren.

Het aantal werkloosheidsuitkeringen

	2005	2006	2007	2008
Volledige werkloosheid	742.425	726.663	690.663	658.590
Werkzoekende werklozen	368.501	364.165	341.926	324.095
Niet-werkzoekende werklozen	241.655	236.488	232.285	226.092
Vrijgestelde oudere werklozen	125.683	116.169	107.939	100.844
Bruggepensioneerden	109.018	111.069	113.579	114.151
Aantal wachtuitkeringen	132.269	126.010	116.452	108.403
Aantal vergoede dagen	196.418.403	190.539.872	179.019.237	169.127.791
Tijdelijke werkloosheid				
Aantal tijdelijk werklozen	130.897	127.963	117.116	123.146
Aantal vergoede dagen	10.709.203	10.081.076	9.365.304	10.132.569
Faillissementsverzekering voor zelfstandigen				
Aantal gevallen	492	428	443	474
Aantal vergoede maanden	2.487	2.105	2.598	4.197
Zeevarenden				
Aantal wachtgeld	99	95	92	82
Aantal vergoede dagen	26.492	24.731	24.408	21.939
Aantal uitkeringsgerechtigden	873.421	854.721	807.871	781.818
Werkloosheidsgraad	12,7%	12,4%	11,4%	10,6%

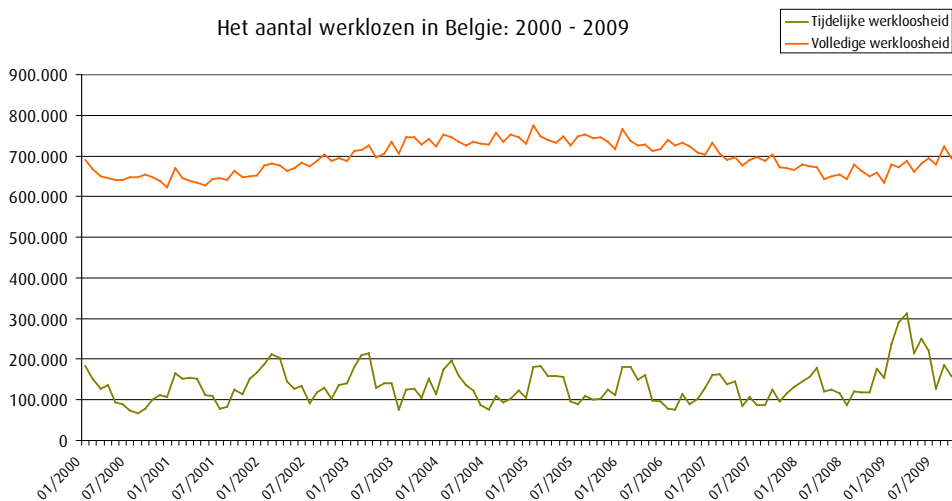
Bron: RVA, RSVZ, HVKZ en NBB

Uitgaven in het kader van werkloosheid (in euro)

	2005	2006	2007	2008
Volledige en gedeeltelijke werkloosheid	5.680.622.911	5.617.380.125	5.366.351.260	5.372.791.997
Tijdelijke werkloosheid	417.038.260	401.761.999	381.410.369	430.637.359
Brugpensioenen	1.256.602.197	1.300.687.805	1.358.837.566	1.429.158.075
Faillissementsverzekering voor zelfstandigen	1.411.825	1.246.581	1.758.417	3.790.950
Wachttkeringen voor zeevarenden	1.563.000	1.619.000	1.698.000	1.695.000
Totaal	7.357.238.193	7.322.695.510	7.110.055.613	7.238.073.381
Gemiddelde daguitkering voor:				
Volledige en gedeeltelijke werkloosheid	28,91	29,49	29,97	31,75
Tijdelijke werkloosheid	38,77	39,75	40,67	42,35

Bron: RVA, RSVZ en HVKZ

Het aantal werklozen in België: 2000 - 2009

Bron: RVA

5. Arbeidsmarktpolitiek en werkgelegenheidsbeleid

5.1 Werkgelegenheidsbeleid

De sociale zekerheid probeert ook mensen die moeilijk aan werk raken, aan een job te helpen. Die activering van werkloosheid gebeurt door contracten voor die personen te subsidiëren. Dit gebeurt met specifieke projecten zoals de PWA, SINE contracten, Activaplannen voor langdurige werklozen of startbanen voor jongeren. Ook mensen met een leefloon komen hiervoor in aanmerking. Het systeem van de dienstencheques kadert in dit plan om meer mensen aan werk te helpen. Mensen die opnieuw beginnen werken, krijgen hiervoor een werkhervattingtoeslag.

Naast contracten te subsidiëren, maakt de federale overheid middelen vrij voor specifieke opleidingen. Hierdoor krijgt een werkloze meer mogelijkheden een job naar zijn keuze te vinden.

Uitgaven in het kader van een actief arbeidsmarktbeleid (in euro)

	2005	2006	2007	2008
Activering van werklozen door:	473.313.091	529.867.886	580.101.715	615.913.326
PWA	10.177.437	10.709.832	11.454.130	13.148.873
Doorstromingsprogramma	24.957.573	26.541.658	27.959.019	28.106.061
SINE contracten	22.907.814	36.344.575	47.748.638	55.780.210
Activa plan	154.932.952	166.187.270	176.971.762	184.465.115
Activa plan en SINE contracten	181.871.332	206.346.894	228.244.370	243.725.183
Startbanen	-	1.479.912	2.884.819	2.093.996
Opleidingsmaatregelen	257.927.809	284.040.144	303.568.175	316.875.139
Werkhervattingtoeslag	2.409.506	4.564.495	9.515.172	15.443.932
Werkhervatting via dienstencheques	-	445.520.000	652.874.693	882.412.712
Loopbaanonderbreking	202.236.873	200.996.694	200.297.211	205.969.305
Volledig	37.140.502	37.582.809	36.145.953	35.223.718
Vermindering van prestaties	165.096.371	163.413.885	164.151.258	170.745.587
Tijdskrediet	271.910.717	309.261.393	337.348.440	369.418.865
Volledig	66.730.081	64.660.581	60.793.320	56.908.493
Vermindering van prestaties	205.180.636	244.600.812	276.555.120	312.510.372
Bruggensioen	1.256.602.197	1.300.687.805	1.358.837.566	1.429.158.075
Voltijds	1.253.093.593	1.297.491.077	1.355.922.727	1.426.484.369
Halftijds	3.508.604	3.196.728	2.914.839	2.673.706
Totaal	2.204.062.878	2.786.333.778	3.129.459.625	3.502.872.283

Bron: RVA

Aantal geactiveerde werklozen en leefloongerechtigden

	2005	2006	2007	2008
Activatie door:				
PWA	1.176	1.258	1.328	1.431
Doorstromingsprogramma	5.123	5.483	5.748	5.756
SINE contracten	3.899	6.549	9.203	10.683
Activa plan	33.683	36.018	38.256	39.674
Startbanen	2.044	1.987	714	503
Opleidingsmaatregelen	34.021	36.888	38.329	37.471
Werkhervattings toeslag	1.212	2.241	4.605	7.192
Tewerkstelling van gerechtigden op leefloon en maatschappelijke integratie	22.517	26.265	27.013	21.774
Publieke tewerkstelling	19.879	23.337	23.680	19.121
Omkaderings- en opleidingspremie	683	673	697	504
Activering (Activa, SINE en doorstromingsprogramma)	1.955	2.255	2.636	2.149
Totaal aantal geactiveerde werklozen	101.720	114.434	122.560	122.335

Bron : RVA en POD Maatschappelijke Integratie

Het gebruik van dienstencheques

	2005	2006	2007	2008
Aantal bezorgde dienstencheques	20.313.813	36.096.682	53.453.329	73.993.322
Waarvan elektronisch	-	-	4.115.906	5.697.486
Aantal mensen werkzaam door de dienstencheques	24.013	41.670	59.809	77.507
Aantal ingeschreven gebruikers	-	421.006	602.562	778.252
Waarvan elektronische gebruikers	-	7.157	45.016	77.830
Aantal erkende ondernemingen	-	1.438	1.720	2.130
Waarvan ook voor elektronische dienstencheques	-	-	684	959

Bron: RVA en RSZ

5.2 Arbeidsmarktpolitiek

De sociale zekerheid is meer dan ziekte en werkloosheid alleen. Ze is er ook om een betere werk-privé balans te vinden met als doel een gelukkiger leven mogelijk te maken. Dit kan via loopbaanonderbreking, tijdskrediet, brugpensioen of zelfs via de dienstencheques. Dienstencheques zorgen ervoor dat mensen meer tijd kunnen vrijmaken voor hun vrije tijd en anderen een job kunnen uitoefenen.

Dankzij onze welvaartsstaat is het nu ook mogelijk om een familied thuis te verzorgen om hem of haar medische verzorging of palliatieve zorgen toe te dienen. Hiervoor kan men van een speciaal verlof genieten.

Het aantal mensen dat kiest voor loopbaanonderbreking of tijdskrediet

	2005	2006	2007	2008
Loopbaanonderbreking				
Volledig	9.014	8.859	8.447	8.028
Vermindering van prestaties	65.296	63.466	63.334	64.358
Tijdskrediet				
Volledig	12.884	12.268	11.452	10.332
Vermindering van prestaties	76.131	89.896	100.216	108.526
Totaal	163.325	174.489	183.449	191.244

Bron: RVA

Het aantal bruggepensioneerden

	2005	2006	2007	2008
Volgtijds brugpensioen	109.018	111.069	113.579	114.151
Halftijds brugpensioen	873	782	702	617
Brugpensioenen voor zeevarenden	149	115	78	56
Totaal aantal bruggepensioneerden	110.040	111.966	114.359	114.824

Bron : RVA en HVKZ

Het aantal mensen dat verlof neemt om een naaste te kunnen verzorgen

	2005	2006	2007	2008
Verlof voor:				
Medische bijstand	4.005	4.769	5.554	6.603
Waarvan vermindering van prestaties	3.061	3.668	4.353	5.295
Waarvan volledige onderbreking	944	1.101	1.201	1.308
Palliatieve zorgen	167	193	204	216
Waarvan vermindering van prestaties	41	44	45	56
Waarvan volledige onderbreking	126	149	159	160
Totaal	4.172	4.962	5.758	6.819

Bron: RVA

6. Ouderdom

Wanneer mensen ouder worden en pensioengerechtigd zijn, kunnen ze met pensioen gaan, maar verliezen ze hierdoor meestal hun arbeidsinkomen. Om dit sociaal risico op te vangen bestaan de wettelijke pensioenen. Als deze er niet waren, zou 92% van de gepensioneerden in de armoede terechtkomen.

Het bedrag van een rustpensioen wordt bepaald op basis van wat men heeft verdiend door te werken tijdens zijn leven.

De laagste rustpensioenen worden aangevuld met een herwaarderingspremie of diverse bijlagen. Bejaarden die niet voldoende financiële middelen hebben, kunnen een inkomensgarantie voor ouderen (IGO), het vroegere gewaarborgd inkomen, krijgen. Personen die vroeger in een systeem van pensioensparen bij de overheid stapten, krijgen dit nu uitbetaald als een ouderdomsrente.

Uitgaven voor ouderen (in euro)

	2005	2006	2007	2008
Pensioenen	12.511.704.015	12.929.712.497	13.450.058.439	14.538.092.701
Rustpensioen	11.803.455.418	12.205.520.348	12.680.959.654	13.729.505.411
Vakantiegeld	653.915.258	670.319.594	685.942.075	725.533.093
Verwarmingstoelage	45.932.338	45.124.930	50.801.365	51.103.569
Vergoedingen en premies	8.401.001	8.747.626	32.355.344	31.950.627
Inkomensgarantie Ouderen (IGO) en gewaarborgd inkomen bejaarden	271.554.723	286.008.089	354.663.045	391.585.222
Renten	196.344.522	180.039.249	172.677.548	167.470.456
Totaal	12.907.882.824	13.321.095.319	13.899.166.377	15.030.698.891
Gemiddeld maandelijks pensioen	622,44	641,18	662,62	682,02

Bron: RVP

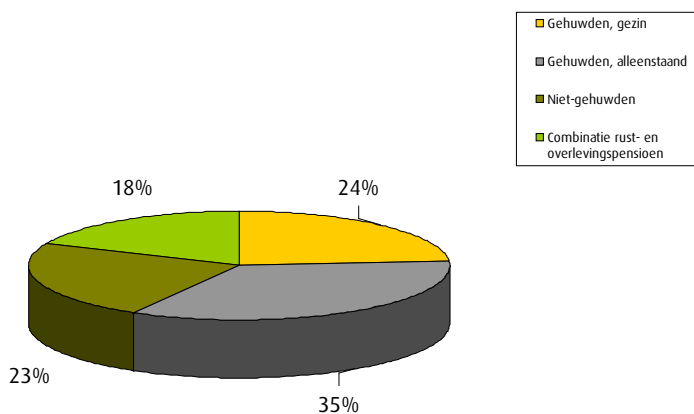

Aantal ouderdomsuitkeringen

	2005	2006	2007	2008
Rustpensioen	1.741.385	1.758.018	1.755.017	1.780.178
Inkomensgarantie ouderen (IGO)	70.292	70.465	72.405	79.152
Gewaarborgd inkomen bejaarden	21.818	17.951	16.225	14.482
Renten	711.272		638.070	602.096
Aanvullende uitkeringen	71.827	69.526	68.602	75.825
Totaal aantal pensioenuitkeringen	2.616.594	1.915.960	2.550.319	2.551.733
Aantal uitkeringsgerechtigden	1.819.781	1.827.039	1.819.927	1.833.378

Bron: RVP

Het soort ouderdomsuitkering naargelang de gezinssituatie

Bron: RVP

7. Overleving

Het overlijden van een partner kan naast verdriet en gemis ook leiden tot een vermindering van het gezinsinkomen. De sociale zekerheid helpt de langstlevende echtgenoot met een laag inkomen met een overlevingsuitkering. Je kan van het overlevingspensioen genieten vanaf de leeftijd van 45 jaar, of vroeger als men één of meer kinderen ten laste heeft. Men kan het overlevingspensioen in beperkte mate combineren met inkomsten uit een beroep of rustpensioen.

De nabestaanden van een slachtoffer van een arbeidsongeval of beroepsziekte hebben recht op een lijfrente.

Het overlevingspensioen voor mannen en vrouwen

	2005	2006	2007	2008
Aantal gerechtigden	630.905	625.263	621.393	614.830
Aantal mannen	13.626	13.253	13.239	13.433
Overlevings- en rustpensioen	11.407	10.931	10.815	10.867
Overlevingspensioen	2.219	2.322	2.424	2.566
Aantal vrouwen	617.279	612.010	608.154	601.397
Overlevings- en rustpensioen	317.043	316.244	312.918	313.316
Overlevingspensioen	300.236	295.766	295.236	288.081
Uitgaven (in euro)	4.299.888.555	4.391.565.496	4.491.400.732	4.748.176.862
Gemiddeld overlevingspensioen (in euro)	605,64	622,36	639,49	655,99

Bron: RVP

Arbeidsongevallen: het aantal rechthebbenden als gevolg van het overlijden van het slachtoffer

	2005	2006	2007	2008
Aantal rechthebbenden	8.633	8.217	7.820	7.529
Forfaitaire uitkeringen	4.185	3.920	3.662	3.422
Aanpassingsvergoeding	4.448	4.297	4.158	4.107
Uitgaven (in euro)	19.177.153	18.823.020	18.351.751	18.593.103
Forfaitaire uitkeringen	11.280.153	10.899.020	10.423.751	10.395.103
Aanpassingsbijslag	7.897.000	7.924.000	7.928.000	8.198.000
Gemiddelde uitkering aan de rechthebbenden	1.775	1.844	1.907	1.996

Bron: FAO

Beroepsziekten: jaarlijkse vergoedingen als gevolg van het overlijden van het slachtoffer

	2005	2006	2007	2008
Aantal rechthebbenden na overlijden	13.995	13.737	13.461	13.161
Stoflong	11.000	10.628	10.240	9.869
Andere ziekten	2.995	3.109	3.221	3.292
Aantal overledenen	676	584	572	656
Stoflong	444	372	543	418
Andere ziekten	232	212	29	238
Jaarlijkse uitgaven (in euro)	60.132.871	60.462.976	60.331.579	62.209.032
Stoflong	47.721.626	47.375.462	46.409.441	46.929.279
Andere ziekten	12.411.245	13.087.514	13.922.138	15.279.753

Bron: FBZ

8. Gezin

8.1 Uitkeringen voor het gezin

Er bestaan verschillende uitkeringen om families met kinderen financieel te ondersteunen. Bij de geboorte of adoptie van een kind krijgt elk gezin kraamgeld of een adoptiepremie toegekend. Na de geboorte krijgt in principe elk kind kinderbijslag, al dan niet verhoogd voor een opgevangen wees of kind met een handicap.

Uitgaven voor gezinsbijslagen (in euro)

	2005	2006	2007	2008
Kinderbijslag	3.754.393.249	3.902.776.795	3.919.190.678	4.127.214.152
Kraamgeld en adoptiepremie	92.591.883	96.813.047	98.163.805	105.310.398
Schoolpremie	-	-	55.603.848	65.619.346
Geplaatste kinderen	-	-	1.628.359	1.798.162
Totaal	3.846.985.132	3.999.589.842	4.074.586.690	4.299.942.057
Gemiddelde uitkering per jaar, per kind voor:				
Kinderbijslag	1.918	2.009	2.041	2.209
Kraamgeld	901	910	924	960

Bron : RKW

Aantal gezinsbijslagen

	2005	2006	2007	2008
Kraamgeld	100.637	102.603	103.776	107.616
Eerste geboorte	51.181	51.958	52.004	54.268
Tweede geboorte en volgende	49.456	50.645	51.772	53.348
Adoptiepremie	579	433	366	316
Aantal kinderbijslagen	2.099.099	2.107.464	2.117.446	2.147.480
Schoolpremie	-	1.042.522	-	-

Bron: RKW en RSVZ

Het aantal rechtgevende kinderen

	2005	2006	2007	2008
Eerste kind	1.180.497	1.187.322	1.195.763	1.211.880
Tweede kind	641.230	643.970	646.789	658.276
Derde en volgende kinderen	277.372	276.060	274.884	277.324
Totaal aantal kinderen	2.099.099	2.107.352	2.117.436	2.147.480
Aantal geplaatste kinderen	15.322	17.378	17.487	17.017
Bij een particulier	2.388	2.687	2.808	2.793
In een instelling	12.934	14.691	14.679	14.224

Bron : RKW en RSVZ

Het aantal rechthebbende gezinnen volgens het aantal kinderen

	2005	2006	2007	2008
Aantal rechthebbende gezinnen				
Met 1 kind	523.428	525.320	529.057	536.181
Met 2 kinderen	438.679	441.991	445.072	452.382
Met 3 kinderen	149.683	150.225	150.855	153.016
Met 4 kinderen	40.683	40.452	40.456	40.651
Met 5 of meer kinderen	15.553	15.431	15.092	15.290
Totaal aantal rechthebbende gezinnen	1.168.026	1.173.419	1.180.532	1.197.520

Bron: RKW en RSVZ

8.2 Zwangerschaps- en ouderschapsverlof

De moederschapsverzekering verzekert zwangere vrouwen van een vervangingsinkomen zodat zij gedurende een periode kunnen rusten. De vrouw kan zowel voor als na de bevalling hiervoor een uitkering aanvragen. Als de vrouw borstvoeding geeft, kan ze hiervoor ook een uitkering krijgen. Ook vaders kunnen na de geboorte van hun kind van ouderschapsverlof genieten. Deze regeling bestaat in aangepaste vorm ook in het geval van een adoptie als adoptieverlof.

Uitgaven voor ouderschap (in euro)

	2005	2006	2007
Moederschapsrust	349.848.554	363.108.443	377.018.872
Borstvoeding- en zwangerschapsrust	52.734.598	56.926.564	59.760.306
Vaderschapsverlof	29.770.559	31.115.154	32.934.836
Adoptieverlof	856.063	630.344	697.805
Totaal	433.209.774	451.780.505	470.411.819
Gemiddelde daguitkering van:			
Moederschapsverlof	46,10	46,85	47,89
Borstvoeding- en zwangerschapsverlof	40,73	41,22	41,81
Vaderschapsverlof en adoptieverlof	82,90	84,14	86,11

Bron : RKW

Aantal ouderschapsuitkeringen

	2005	2006	2007
Aantal gevallen van moederschapsrust	82.082	83.863	84.222
Aantal gevallen van ouderschapsverlof	27.352	31.507	34.112
Volledige onderbreking	6.013	6.450	6.811
Deeltijdse onderbreking	21.339	25.057	27.301
Aantal dagen moederschapsrust	6.873.860	6.931.472	7.036.668
Aantal dagen borstvoeding- en zwangerschapsrust	1.773.049	1.865.751	1.919.878
Aantal dagen vaderschapsverlof	365.195	373.764	386.759
Aantal dagen adoptieverlof	12.312	8.905	8.688

Bron: RIZIV en RVA

Nota's

A series of horizontal dotted lines for writing notes.

© 2009

FOD Sociale Zekerheid
Administratief Centrum Kruidtuin
Finance Tower
Kruidtuinlaan 50, bus 115
1000 Brussel

Verantwoordelijke uitgever Jan Bertels

Redactie Tom De Spiegelaere

Eindredactie DG Sociaal Beleid – Domein Kerngegevens

Vertaling Vertaaldienst

Opmaak Pierre Niego, Dienst Communicatie

Federale Overheidsdienst
Sociale Zekerheid